

Dementie

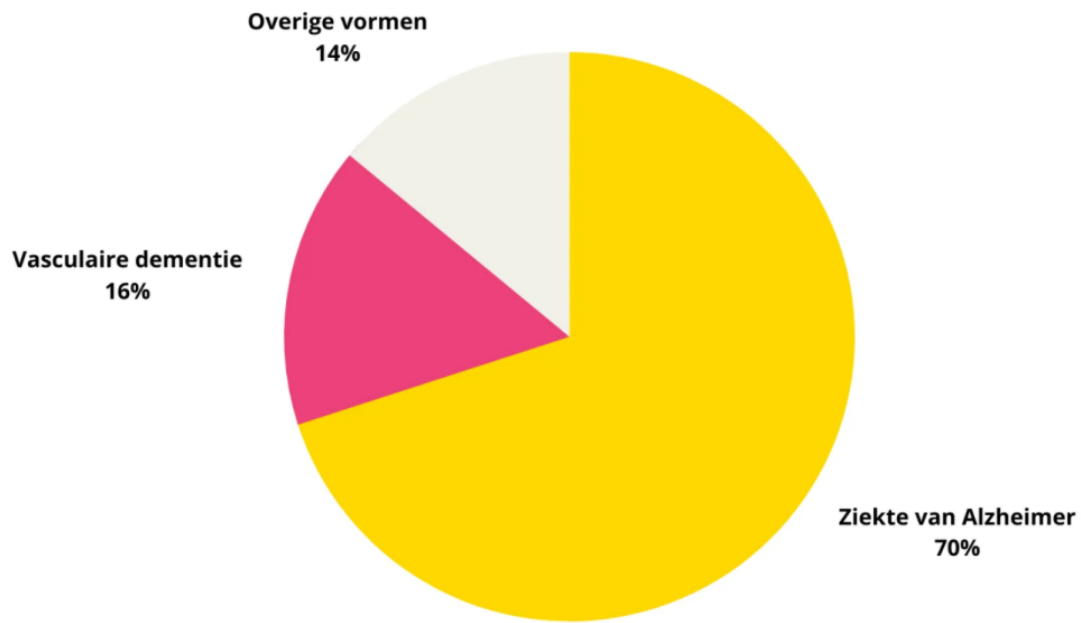
Sandra Kievit, huisarts
Medisch adviseur LOTUS
LOTUS-ledendag 2025

Dementie

- ▶ Steeds meer een stukje verlies van de persoon
- ▶ Steeds meer naar een omhulsel
- ▶ Een langdurig afscheid

Soorten dementie

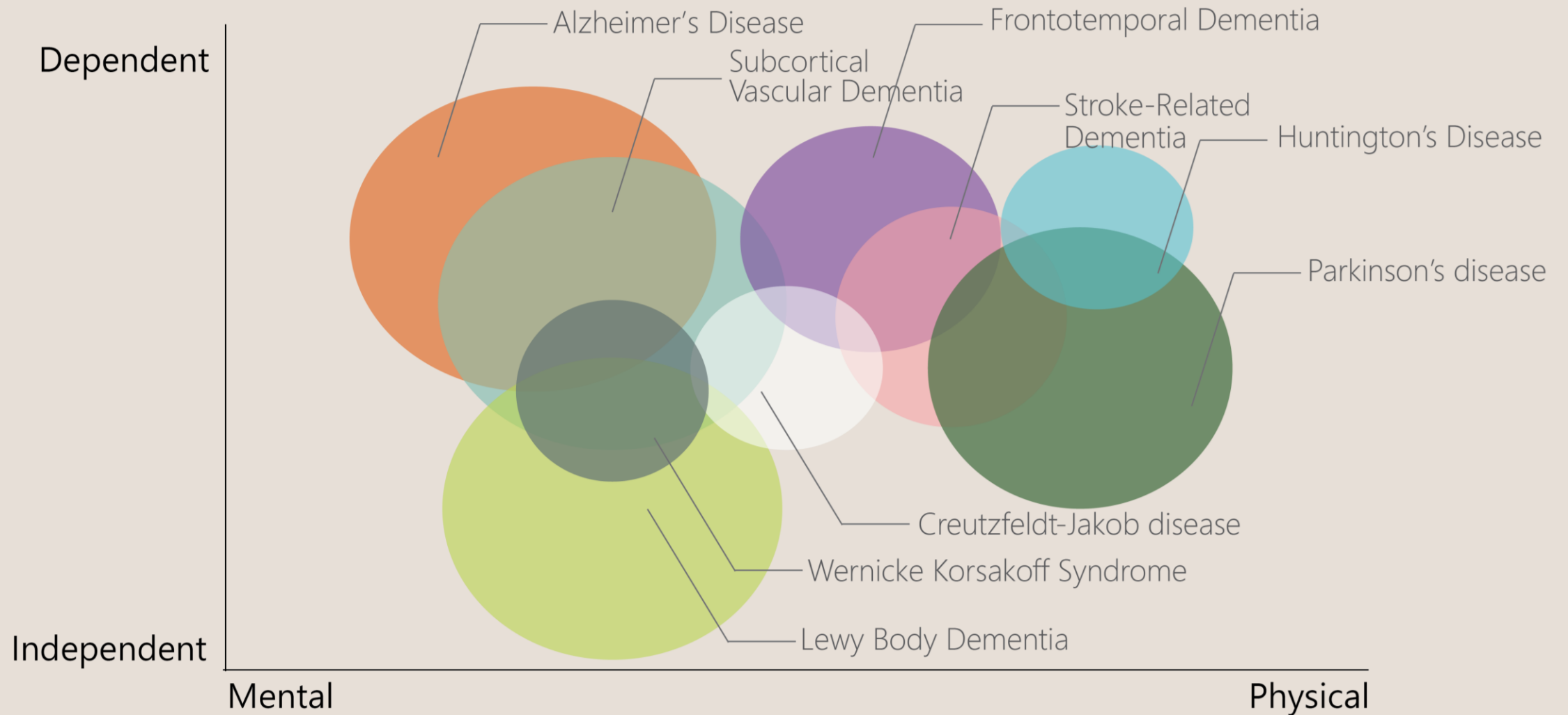

Soorten dementie

Er zijn meer dan 50 soorten

1. Alzheimer
2. Vasculaire dementie
3. Front-temporale dementie
4. Lewy body dementie
5. ...

Types of Dementia

Alzheimer

Start met

Geheugenproblemen: nieuwe informatie onthouden is moeilijk. Daarna verlies van andere vaardigheden.

Verloop

Klachten nemen in ernst toe. Mensen krijgen geleidelijk nieuwe verschijnselen.

Erfelijkheid

Boven de 65 jaar zelden tot zeer zelden

Meeste diagnoses

Boven de 65 jaar

In Nederland

Ongeveer 200.000 patiënten

Vasculaire dementie

Start met

Traagheid in denken, spreken en handelen. Vaak als gevolg van (kleine) beroertes en tia's.

Verloop

Begint vaak plotseling en verloopt stapsgewijs. Kent soms betere periodes.

Erfelijkheid

Erfelijke aanleg speelt een kleine rol

Meeste diagnoses

Tussen 65 en 75 jaar

In Nederland

Ongeveer 50.000 patiënten

Lewy body dementie

Start met

Concentratieproblemen. Daarna geheugenproblemen en vaak problemen met bewegen.

Verloop

Klachten wisselen van dag tot dag en uur tot uur. Problemen nemen over de jaren in ernst toe. Wanen komen vaak voor.

Erfelijkheid

Zelden tot zeer zelden

Meeste diagnoses

Boven de 65 jaar

In Nederland

Ongeveer 30.000 patiënten

FTD

Start met

Verandering in sociaal gedrag, taal of bewegen. Daarna pas verlies van geheugen.

Verloop

Onvoorspelbaar. Sommige mensen gaan snel achteruit, anderen geleidelijker.

Erfelijkheid

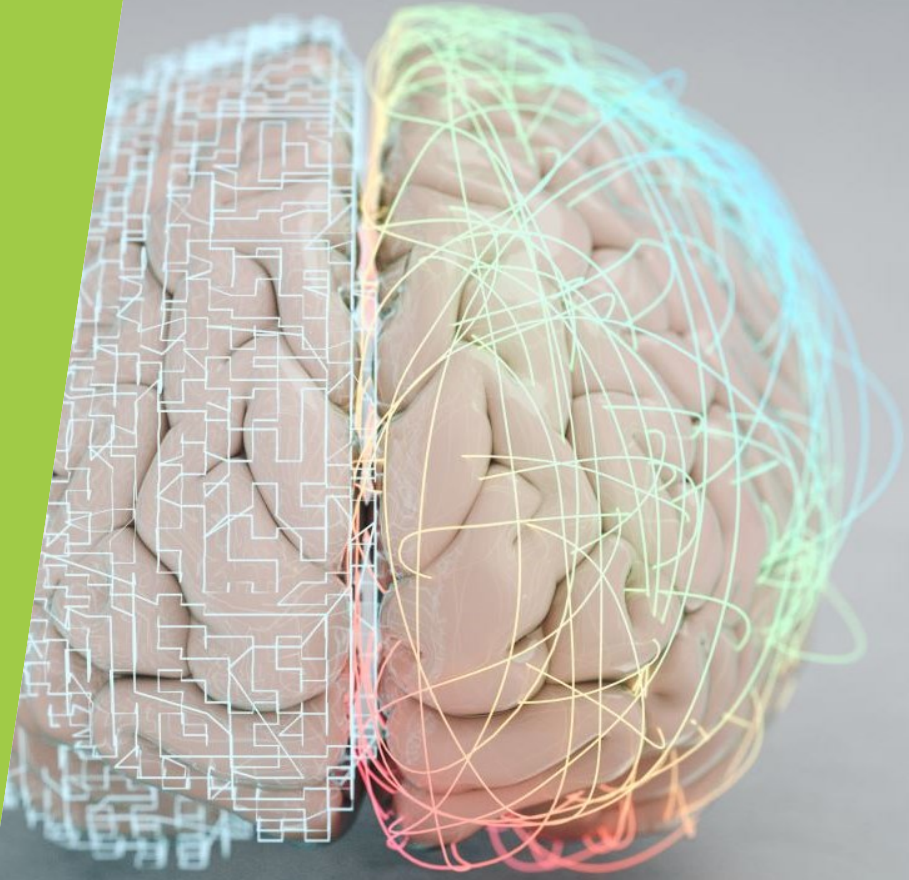
In 25-40% van de gevallen

Meeste diagnoses

Tussen 40 en 60 jaar

In Nederland

Minder dan 5.000 patiënten

Front- temporale dementie

Fronto-temporale dementie

- ▶ Ontstaat op jongere leeftijd
- ▶ Gedragsproblemen of afasie
- ▶ 3 vormen
 1. Ziekte van Pick = gedragsvariant
 2. Semantische dementie = taalvariant
 3. Bewegingsvariant

FTD - 1. Ziekte van Pick

- ▶ Frontaal aangetast = voorkwab
 - ▶ Gedrag, emoties en persoonlijkheid
 - ▶ Onvoorspelbaar op situaties, impulsieve beslissingen
 - ▶ Dwangmatig of ongeremd gedrag
 - ▶ Plotseling grote uitgaven of schokkend eten
 - ▶ Moeite met beoordelen van situaties
 - ▶ Geen initiatief, geen interesse in andere
- ▶ Start jonger, op 50-60 jaar
- ▶ Levensverwachting 6-8 jaar

FTD - 2. Semantische dementie

- ▶ Problemen met spraak en taal
 - ▶ Spreken, begrijpen, lezen, schrijven, grammatica
- ▶ Later ook andere vormen van dementie te zien
- ▶ Afasie

FTD - 3. Corticobasaal syndroom

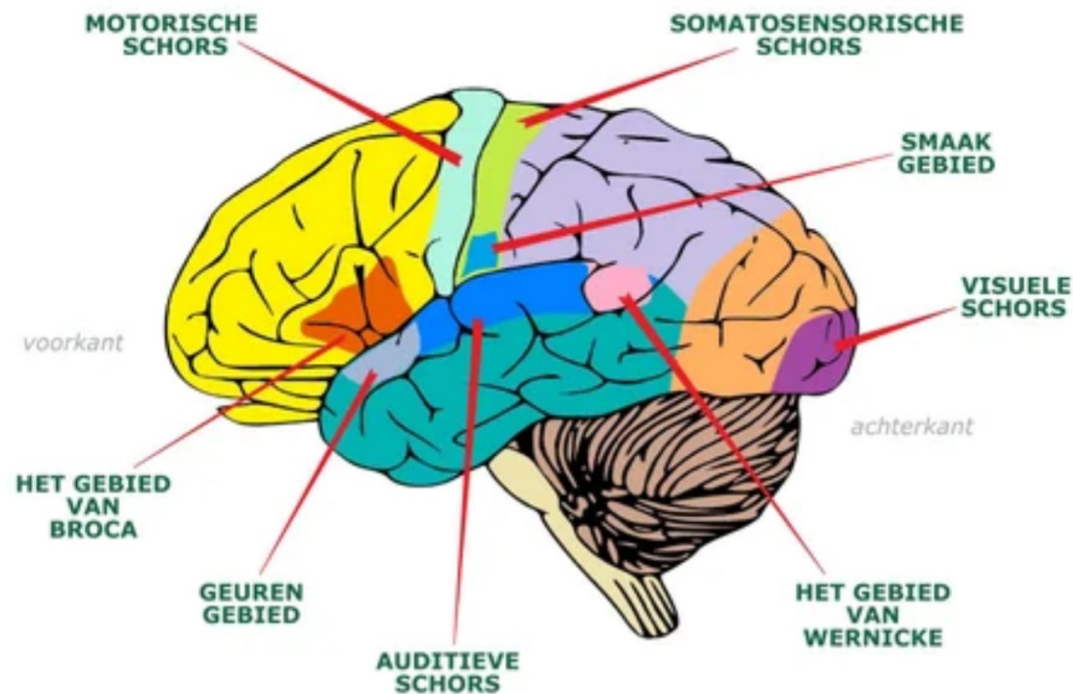
- ▶ Bewegingsvariant
 - ▶ Moeilijker bewegen, trillen, vaker vallen
 - ▶ Coordinatie en evenwicht is moeilijk
- ▶ Bijvoorbeeld stijfheid en trillende arm
- ▶ Alien hand syndroom
 - ▶ Alsof hand niet luistert naar zijn eigenaar

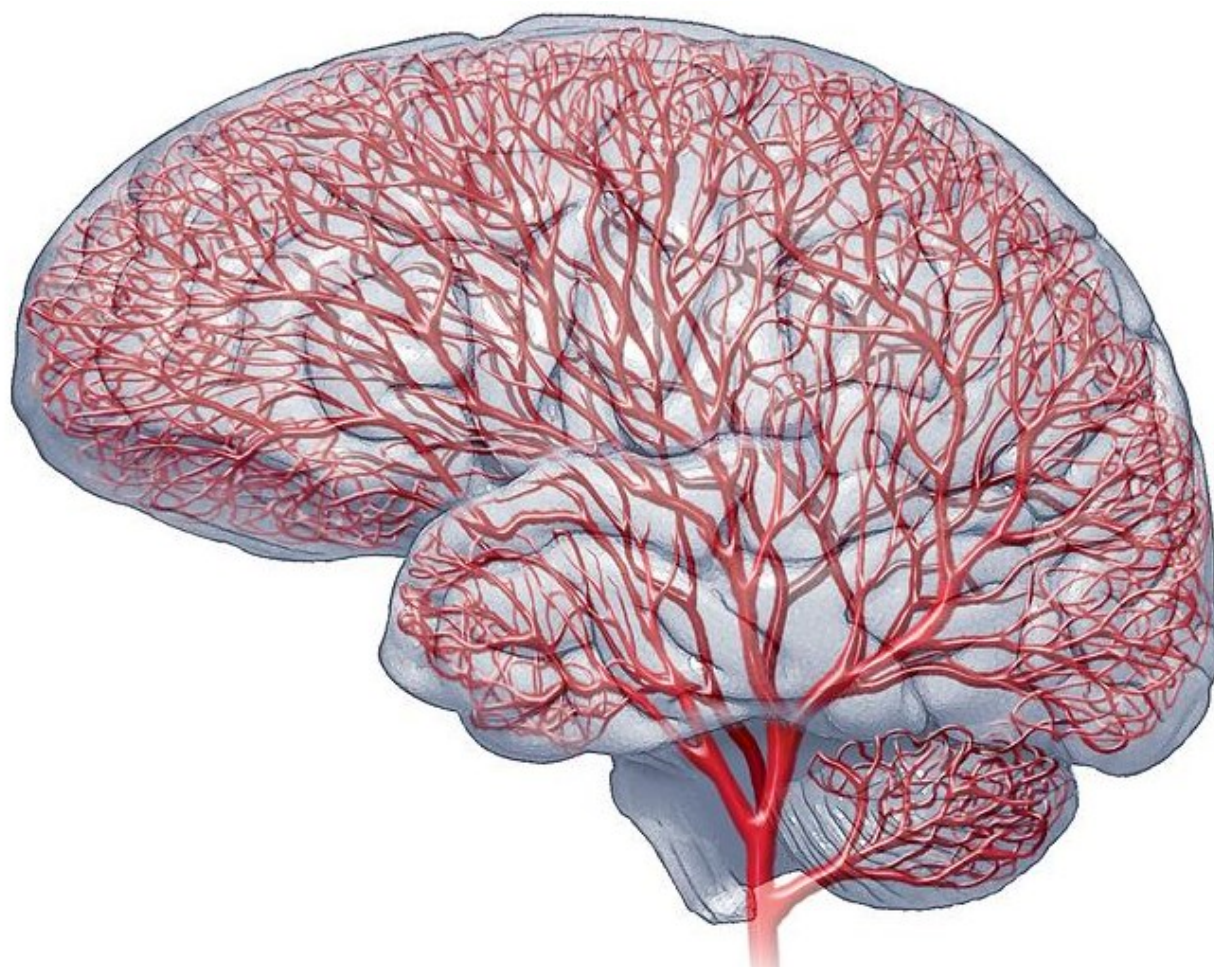

Vasculaire dementie

Vasculaire dementie

- ▶ Na Alzheimer het meest voorkomend
- ▶ Ontstaat door problemen doorbloeding hersenen
 - ▶ Klachten afhankelijk van het aangetaste hersengebied

Mogelijke klachten

- ▶ Langzamer denken, spreken, handelen
- ▶ Moeite met concentreren, meerdere handelingen
- ▶ Lichamelijk: lopen trager of wankelig
- ▶ Zintuigen
- ▶ Typisch initiatief verlies
 - ▶ Weten wat je gisteren hebt gegeten
 - ▶ 'Vergeten' dat je nu moet douchen

Verloop

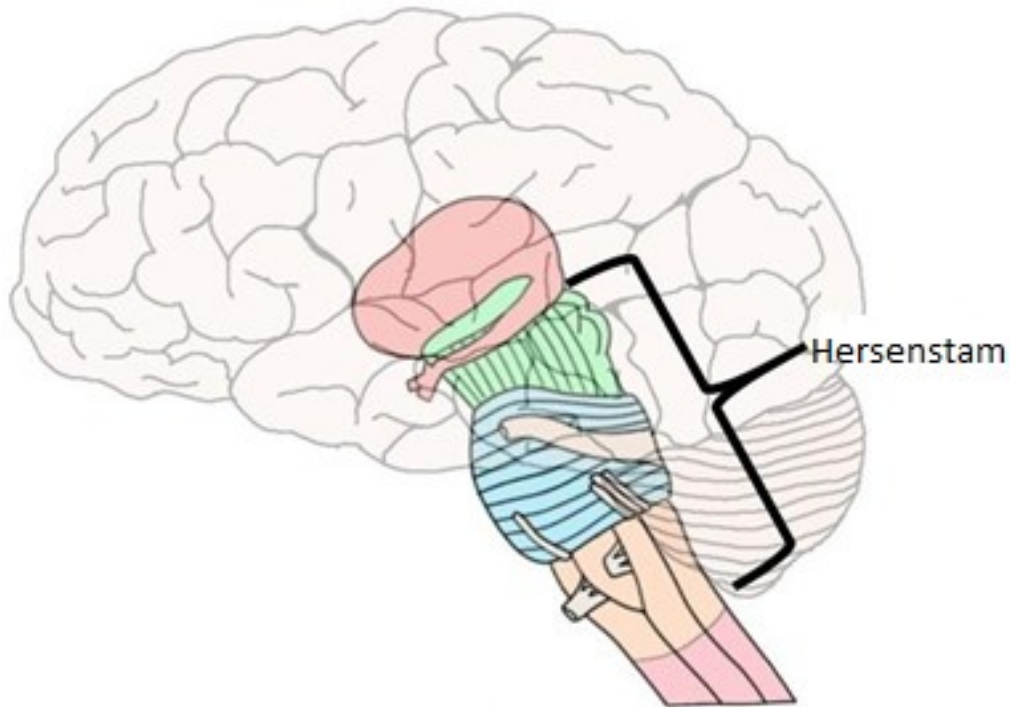
- ▶ Traag of plotse achteruitgang
- ▶ Vaak al vooral hart- en vaataandoeningen eerder
 - ▶ Soms ook vaatschade pas bekend bij diagnose dementie
- ▶ Levensverwachting verschilt
 - ▶ +/- 5 jaar, kan ook 15 jaar
- ▶ Diagnose rond de 65-75 jaar

Lewy Body Dementie

Lewy Body Dementie

- ▶ Geheugen in het begin nog goed
 - ▶ Trager reageren, afdwalen in gedachten, moeite met plannen, initiatief nemen
- ▶ Problemen in de hersenstam
- ▶ Parkinsonisme en hallucinaties/wanen
- ▶ Levensverwachting 5-12 jaar
- ▶ Diagnose >65 jaar

Parkinsonisme

- ▶ Dementie
 - ▶ Geheugenproblematiek eerst
- ▶ Parkinson
 - ▶ Parkinsonisme eerst

Lewy Body Dementie

- ▶ Avenrechtse reactie haldol bij agressie
- ▶ Levensverwachting 5-12 jaar
- ▶ Diagnose >65 jaar

Alzheimer dementie

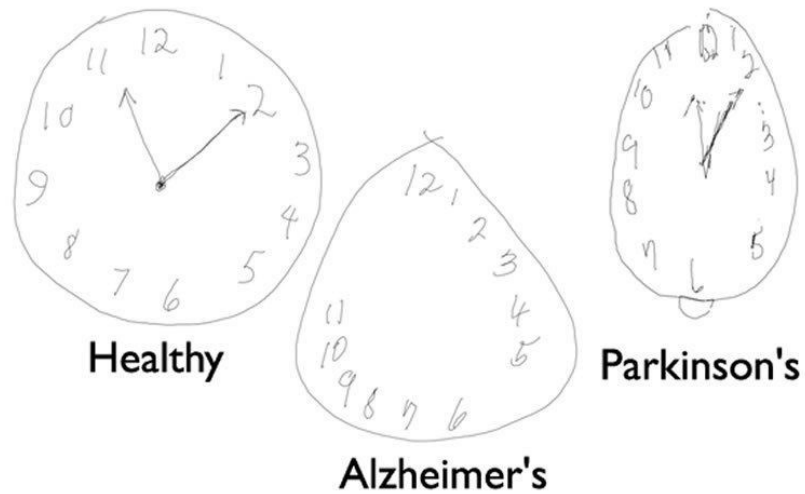
Alzheimer

- ▶ Bekendste vorm
- ▶ Probleem met het geheugen
- ▶ Alledaagse handelingen/ plannen
 - ▶ Niet meer weten hoe aardappels te koken
- ▶ Verandering karakter en gedrag
 - ▶ Terug naar kleuter, peuter, baby
 - ▶ Karaktertrek lijkt soms uitvergroot te worden
- ▶ Problemen met taal
- ▶ Moeite met verwerken van waarnemingen
- ▶ Gemiddelde levensverwachting 6,5 jaar.

Diagnostiek

Diagnostiek

- ▶ Hoe eerder de diagnose, hoe eerder hierop in te spelen
- ▶ Geheugentest, MMSE
- ▶ Anamnese
- ▶ Hetero-anamnese
- ▶ Eventueel verwijzing specialist

Dementie, wat nu?

Iemand heeft dementie, is geen dementie

- ▶ Eenvoudig taalgebruik
 - ▶ Geen kleuter
- ▶ Tijd geven
- ▶ Een ding per vraag
- ▶ Bewegen en buiten

- ▶ Case manager
- ▶ Mantelzorgmakelaar

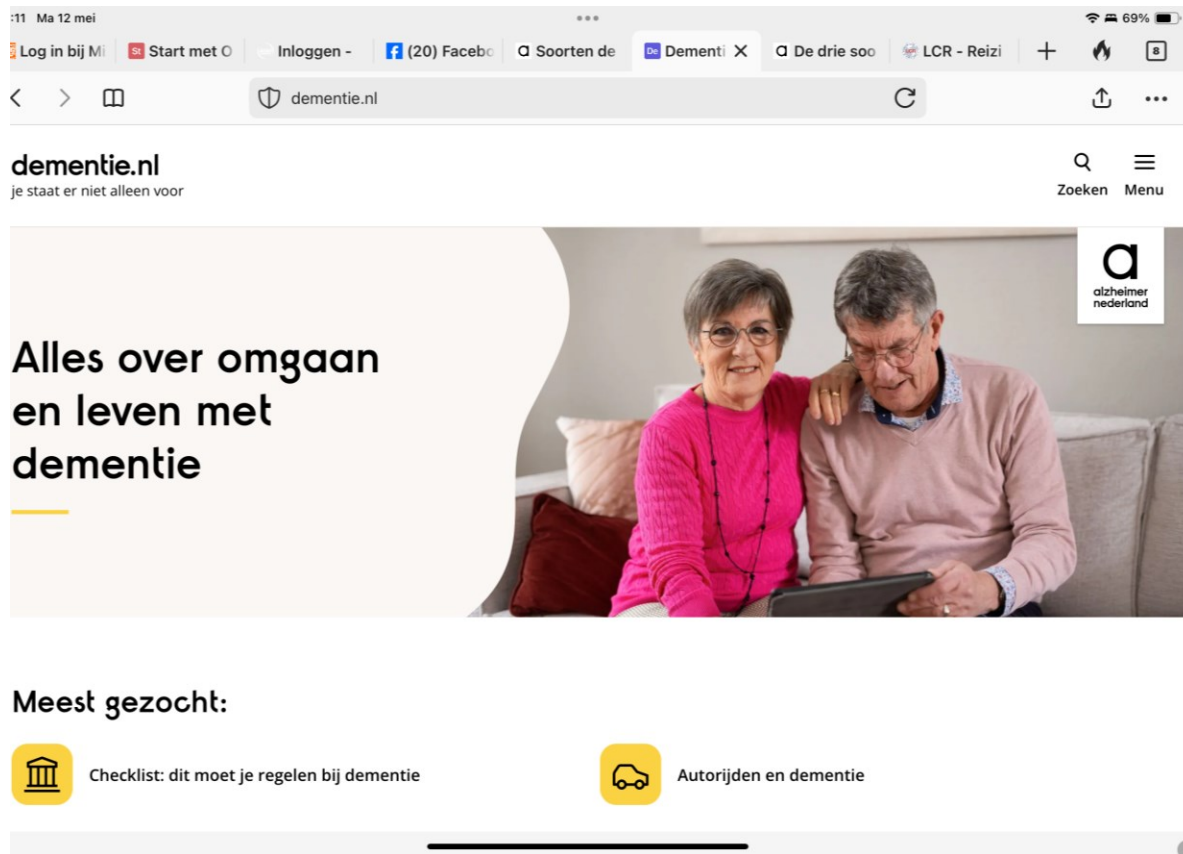

Absolute don'ts

- ▶ Verbeteren
- ▶ Testen
- ▶ Emoties verbergen
- ▶ Alles overnemen
- ▶ Harde stem of snel praten
- ▶ Fluisteren
- ▶ Veel verwachten

Take home messages

- ▶ Meer dan 50 soorten dementie
 - ▶ Elk met andere kenmerken
- ▶ Elk persoon is uniek
- ▶ Bij vergevorderd: verandering van volwassenen naar denkwijze van een dreumes maar met een volwassen lijf
- ▶ Langzaam verlies van de persoon die je was
 - ▶ Ook een impact voor de omgeving

LOTUS: bespreek met de instructeur wat deze wilt zien

Info?

- ▶ Www.dementie.nl
- ▶ Www.thuisarts.nl
- ▶ Je huisarts

